

Бадалова Т. Г.

*ад'юнкт кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Федченко В. М.

*професор кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент,*

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ПРОКУРОРОМ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ЕКСТРАДИЦІЇ

Корупція є складним соціальним явищем, яке негативно впливає на всі сфери розвитку держави, загрожує реалізації принципів верховенства права та соціальної справедливості, визнаних у Конституції України базовими правами людини, перешкоджає розвитку демократії. Найбільшу шкоду ця проблема завдає відносинам між громадянами та державою, представленою уповноваженими органами.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції [1].

Згідно примітки до ст. 45 КК України під корупційними злочинами розуміють злочини, передбачені статтями чинного Кримінального кодексу України [2]: статтею 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410.

У випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями КК України: 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2.

Кримінальним процесуальним законодавством України передбачено здійснення видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) (глава 44 КПК України) [3].

Згідно вимог ст. 36 КПК України прокурор, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог цього Кодексу, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється [3].

Прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час

проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений перевіряти перед направленням прокуророві вищого рівня документи органу досудового розслідування про видачу особи (екстрадицію), повертати їх відповідному органу з письмовими вказівками, якщо такі документи необґрунтовані або не відповідають вимогам міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, чи законам України (п. 18 ч. 2 ст. 36 КПК України)

Із набуттям чинності наказом Генеральної прокуратури України від 16.06.2016 № 205 в органах прокуратури України з 24.06.2016 запроваджено порядок таємної перевірки доброчесності прокурорів Генеральної прокуратури України, регіональних і місцевих прокуратур та слідчих органів прокуратури.

У сучасних умовах діяльності органів прокуратури актуалізується проблема психологічного дослідження особистості прокурорів в антикорупційному аспекті, формування в них здатності і вміння протистояти та протидіяти корупціогенним факторам і загрозам. У загальному плані доброчесність прокурора може розглядатися як психологічно-правова установка (аттитюд) особистості на недопущення (безумовну й абсолютну відмову від певних дій) поведінки, яка ганьбить звання прокурора або може пошкодити авторитету прокуратури, в тому числі з питань моралі, чесності, непідкупності, відповідності рівня життя прокурора його статусу, дотримання присяги і правил прокурорської етики. Відтак, з метою з'ясування психологічних особливостей перевірки доброчесності прокурора варто поетапно розглянути її основні нормативно-процедурні моменти.

Згідно з ч. 5 ст. 19 Закону України «Про прокуратуру» прокурор зобов'язаний щорічно проходити таємну перевірку доброчесності. Таємну перевірку доброчесності прокурорів Генеральної прокуратури України, регіональних та місцевих прокуратур проводять підрозділи внутрішньої безпеки в порядку, затвердженому Генеральним прокурором України, яким визначаються підстави, процедуру проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів. На виконання вказаного обов'язку кожен прокурор мусить щороку до 1 лютого подавати до підрозділу внутрішньої безпеки власноруч заповнену анкету доброчесності прокурора за формою, затвердженою наказом Генерального прокурора України від 16 червня 2016 № 205 [4]. Дана анкета складається з відомостей про родинні зв'язки та переліку тверджень, правдивість яких прокурор повинен задекларувати шляхом їх підтвердження або заперечення.

Щодо слідчого, то під час виконання своїх службових обов'язків та здійснення досудового розслідування кримінальних проваджень і проведення процедури екстрадиції він також повинен суворо дотримуватися обмежень і заборон, передбачених антикорупційним законодавством, законом України «Про державну службу» та «Про засади запобігання протидії корупції», уникати дій, які можуть бути сприйняті як підстава для підозри в корупції.

Правовими джерелами, у яких визначаються підстави і процесуальний порядок міжнародного співробітництва під час кримінального провадження, є міжнародні договори, конвенції, угоди тощо.

Правові відносини при здійсненні екстрадиції між Україною та державами – членами ЄС регулюються Європейською конвенцією про видачу правопорушників 1957 року [5].

Розглянемо проблематику недоброчесної поведінки прокурорів та слідчих під час проведення процедури екстрадиції на прикладі кримінального провадження, відкритого Слідчим управлінням ГУНП в Дніпропетровській області де дуже чітко простежується проблема розголошення відомостей досудового розслідування до моменту надходження матеріалів екстрадиції до компетентних органів держав – учасниць Ради Європи, що призводить до порушення вимог ст. 222 КПК України (Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування).

Так, згідно з матеріалів кримінального провадження: *«громадянин Б., будучи директором приватного туристичного підприємства у період часу з 15.02.2016 року по 14.07.2016 року, не маючи наміру виконувати умови договорів про надання туристичних послуг, які він укладав з громадянами України, з корисливих мотивів, шляхом обману та зловживая довірою заволодів їх грошовими коштами на загальну суму 1 483 332, 81 гривень».*

У подальшому громадянина Б. було оголошено у міжнародний розшук, та згідно інформації відділу міжнародного співробітництва ГУНП в Дніпропетровській області його затримано компетентними органами Королівства Таїланд. Слідчим СУ ГУНП в Дніпропетровській області за вказівкою Офісу Генеральної прокуратури України та прокуратури Дніпропетровської області підготовлено необхідний перелік документів та здійснено переклад на державну мову вказаної держави.

Департаментом міжнародного співробітництва Національної поліції України під час проведення робочих переговорів з компетентними органами Королівства Таїланд прийнято рішення про негайну депортації громадянина Б. до України та узгоджено дату передачі вказаного громадянина компетентним органам України.

Однак під час транспортування громадянина Б. до аеропорту сталася, подія, що призвела до обставин, які могли негативно вплинути на передачу правопорушника до України.

За вищевказаними обставинами Офісом Генеральної прокуратури України проводилася перевірка та було встановлено, що окремими співробітниками, які приймали участь у процедурі екстрадиції до компетентних органів Королівства Таїланд здійснено розголошення відомостей щодо прийнятого рішення відносно громадянина Б. та його місця передачі компетентним органам України.

На нашу думку слід передбачити відповідний механізм застосування ст. 222 КПК України та не допускати випадки розголошення відомостей

досудового розслідування під час направлення матеріалів екстрадиції до компетентних органів іноземних держав.

Використані джерела:

1. Закон України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня 2014 р.: URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення 15.08.2022).
2. Кримінальний кодекс України: від 5 квітня 2001р.: URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 15.08.2022).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 жовт. 2020 р. К.: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 452 с.
4. Про затвердження Порядку проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів в органах прокуратури України: наказ Генеральної прокуратури України від 16.06.2016 № 205 // Офіційний вісник України від 24.06.2016. – 2016. – № 47. – Ст. 1711.
5. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text (дата звернення 15.08.2022).

Гончарук В. Л.,
*старший науковий співробітник
наукової лабораторії № 1
науково-організаційного центру
Національної академії
Служби безпеки України*

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ
ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ**

В умовах розвитку економіки України легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом розцінюється як злочин, який загрожує економічній і фінансовій стабільності держави. Точної інформації про суму легалізації (відмитих) доходів у світі не існує, що свідчить про високий рівень латентності вказаного явища і, у свою чергу, не найкращим чином відображається на всіх сферах розвитку економіки. Однак (за приблизними оцінками експертів) щорічно відмиті доходи становлять від двох до п’яти відсотків світового ВВП або від 1,6 до 4 трильйонів доларів [5, с. 14]. На сучасному етапі розвитку держави спостерігається підвищений рівень тіньової економіки, що зумовлено стрімким розвитком інформаційних технологій, недосконалістю вітчизняного законодавства, появою безготівкових активів, рух яких неможливо відслідкувати, ускладненням умов економічної діяльності внаслідок протиепідеміологічних заходів як в Україні так і світі, а також ряд інших факторів [0, с. 1].

У світовій економічній системі триває подальший розвиток небезпечного явища – поширення тінізації економічної діяльності.